

OPEN ACCESS

Nina Hult

Vad är Open Access (OA)?

- Open Access (OA) innebär att forskningsresultat publiceras fritt tillgängligt på internet. Alla kan, bland annat, läsa och ladda ned utan kostnad.
- CC-licenser

OA-modeller

Gold

- Artikeln publiceras i OA-tidskrift och blir omedelbart öppet tillgänglig på internet.
- En avgift (APC) betalas ibland.

Hybrid

- Artikeln publiceras i prenumerationsbaserad tidskrift och görs omedelbart öppet tillgänglig mot avgift (APC).

Green (parallellpublicering)

- Artikeln publiceras i prenumerationsbaserad tidskrift
- Den görs öppet tillgänglig av författare i, till exempel, en publikationsdatabas
- Det kan finnas restriktioner, t.ex. version och embargotid

Varför OA?

CC-BY Danny Kingsley & Sarah Brown

Finansiärers krav

Många svenska och internationella finansiärer ställer krav på att forskare ska publicera sig med OA för att få finansiering.

Exempel: Plan S (Forte, Formas och Vinnova)

Exempel (Formas)

För utlysningar som öppnar efter 1 januari 2021

De skärpta reglerna gäller för artiklar som har accepterats för publicering i vetenskapliga tidskrifter, konferensrapporter eller på plattformar för publicering. Reglerna gäller inte publicering i monografier och antologier.

Publiceringen av dina artiklar ska ske med öppen tillgång utan fördröjning och med en CC-BY-licens. Du kan publicera på något av följande sätt:

- i en öppet tillgänglig tidskrift eller på en öppet tillgänglig plattform
- i en prenumerationstidskrift med samtidig publicering i öppet tillgängliga arkiv eller repositorer (parallellpublicering), eller
- i en tidskrift som ingår i ett transformativt avtal.

Transformativa avtal

- Avtal mellan förlag och lärosäten (via Bibsam)
- Lärosäten väljer själva vilka avtal de vill ansluta sig till
- APC:n är förbetald eller rabatterad i många av förlagens hybrid och/eller Gold OA-tidskrifter
- Vissa kriterier måste uppfyllas, till exempel att corresponding author är knuten till lärosätet
- Avtalen gäller under en övergångsperiod

Vad kommer efter de transformativa avtalen?

- Påskynda en övergång till ren OA-publicering (Gold)
- Löper ut senast 2024. Flera finansiärer slutar då att stödja transformativa avtal
- Utredningsgrupp ska ta fram förslag på
 - strategi
 - alternativa publiceringsvägar utanför de kommersiella förlagen

Läs mer

- [OA](#)
- [CC-licenser](#)
- [CC-licenser](#)
- [Plan S](#)
- [Formas krav](#)
- [Bibsam](#)

LULEÅ
TEKNISKA
UNIVERSITET